

ZAJÍMAVÉ BRYOFLORESTICKÉ NÁLEZY XIX.**Interesting bryofloristic records, XIX**

Jan Kučera (ed.)

Jihočeská Univerzita v Českých Budějovicích, Přírodovědecká fakulta, Branišovská 31, CZ-370 05 Česká Budějovice, e-mail: kucera@prf.jcu.cz

Nomenklatura a stupeň ohrožení jednotlivých druhů je udáván podle Seznamu a červeného seznamu mechorostů ČR (Kučera & Váňa 2005). Souřadnice jsou udávány buď jako pravouhlé v systému S-42 nebo jako geografické v systému WGS-84.

Anastrophyllum hellerianum **CR** (E. Holá)

- Česká rep., okr. Jindřichův Hradec: nejsevernější bod Rakouska (na české straně), 6 km západně od Nové Bystřice [WGS-84: N49°01'14", E015°01'14", kv. 6956c], ca 470 m n. m., středně zetlelý smrkový kmen u turistické pěšiny ke kameni „nejsevernější bod Rakouska“, ca 2 m od tohoto bodu. Velikost populace 10 × 10 cm se 40% pokryvností, doprovodné druhy: *Dicranum montanum*, *Hypnum cupresiforme*, *Cladonia coniocrea*, 8. 5. 2012 leg. Eva Holá, herb. E. Holá.

Čtvrtá recentní lokalita pro tento druh (Boubínský a Milešický prales na Šumavě, Žofínský prales v Novohradských horách a údolí Bílé Opavy v Hrubém Jeseníku).

Aneura maxima **DD** (J. Tkáčiková, S. Kubešová)

- Česká rep., Moravskoslezské Beskydy, Staré Hamry: údolí Černé Ostravice, 3,2 km SV kostela v obci Bílá a 1,6 km VSV rozcestí Černá (tj. soutoku Ostravice a Černé Ostravice) [WGS-84: N49°27'33", E18°29'22", kv. 6576b], 550 m n. m., lesní prameniště v podmáčené smrčtině, 15. 4. 2012 leg. J. Tkáčiková, det. S. Kubešová, J. Tkáčiková, rev. J. Kučera, herb. BRNM, VM.
- dtto, 3 km SV od rozcestí Černá, J samoty Vilímovice, ca 0,6 km JZ osady Černá, ca 0,7 km JJV kóty Velký Lučný (745,8 m), [WGS-84: N49°28'17", E018°30'01"], 640–650 m n. m., lesní prameniště v kulturní smrčtině, 11. 7. 2008 & 15. 4. 2012 leg. J. Tkáčiková, det. S. Kubešová, rev. J. Kučera, herb. VM, BRNM. Fyt. snímek (15. 4. 2012, J. Tkáčiková, S. Kubešová): exp. JV, sklon 15°, 1 m², E_t = 80 %, E₁ = 20 %, E₀ = 70 %. E₁: *Athyrium filix-femina* 2a, *Cardamine amara* 1, *Chaerophyllum hirsutum* 1, *Glyceria notata* 1, *Petasites albus* 1, *Blechnum spicant* +, *Crepis paludosa* +, *Dryopteris dilatata* +, *Lysimachia nemorum* +, *Oxalis acetosella* +, *Rubus hirtus* agg. +, *Stellaria uliginosa* +. E₀: *Sphagnum squarrosum* 3, *Aneura maxima* 1, *Rhizomnium punctatum* 1, *Chiloscyphus polyanthos* +, *Hookeria lucens* +, *Pellia epiphylla* +, *Plagiothecium denticulatum* +, *Riccardia multifida* +, *Sphagnum palustre* +, *Thuidium tamariscinum* +, *Trichocolea tomentella* +.

První moravské nálezy játrovky nedávno zjištěné na našem území v Novohradských horách, na Šumavě a východočeských Maštalích (viz Bryonora 38: 48).

Buxbaumia aphylla **VU** (J. Procházková, S. Kubešová, J. Tkáčiková)

- Česká rep., Moravskoslezské Beskydy, Staré Hamry: údolí Černé Ostravice, ca 2,6 km SV od rozcestí Černá (tj. soutoku Ostravice a Černé Ostravice) [WGS-84: N49°28'12" E18°29'43", kv. 6576b], 650 m n. m., malá světlina v kulturní smrčtině, na břehu lesní cesty, 15. 4. 2012 not. J. Procházková, leg. S. Kubešová, J. Tkáčiková, herb. BRNM, VM.

Na lokalitě bylo napočítáno ca 130 sporofytů v optimálním stadiu zralosti.

Callicladium haldanianum **VU** (S. Kubešová, J. Procházková)

- Česká rep., Moravskoslezské Beskydy, Staré Hamry: údolí Černé Ostravice, 3,1 km SV od soutoku Ostravice a Černé Ostravice, samota Vilímovice [WGS-84: N49°28'26" E18°29'58", kv. 6576b], ca 700 m n. m., na bázi kmene *Prunus*, 15. 4. 2012 leg. S. Kubešová, J. Tkáčiková, rev. J. Kučera, herb. BRNM, VM. Jeden trs o velikosti ca 10 × 5 cm.
- dtto, údolí Černé Ostravice na pravém břehu toku blízko ústí pravostranného přítoku Cirošův potok [WGS-84: N49°27'31" E018°29'23"], na bázi kmene *Alnus incana*, 2. 8. 2011, leg. J. Procházková, det. E. Mikulášková, herb. J. Procházková. Velikost populace ca 20 dm², doprovodné druhy: *Brachythecium reflexum*, *Dicranum montanum* a *D. scoparium*.

Rozšíření v ČR a na Slovensku zpracoval Duda (1997), následně byl v nedávné minulosti nalezen v Hostýnských vrších (Bryonora 28: 25), na Třeboňsku v rezervaci Pele (Kučera, nepubl.), v Rychlebských horách a u Třebechovic pod Orebem (Bryonora 34: 24).

Heterocladium dimorphum VU (M. Hanychová, S. Kubešová)

- Česká rep., Brno – Řečkovice: Velká Baba (445,6 m) SZ Řečkovic, JV svah kopce V. Baba, 0,5 km JV od vrcholu [WGS-84: N49°15'33" E16°33'17", kv. 6765a], 390 m n. m., dubohabřina, břeh lesní cesty, 13. 4. 2012 leg. M. Hanychová, S. Kubešová, det. S. Kubešová, herb. BRNM. Zaznamenán na ploše 15 × 10 cm s pokryvností 60 %. Cestou dolů ze svahu byly pozorovány další dvě místa s porosty podobného rozsahu (ca 150 cm²).

Nález v oblasti, kde podle historického rozšíření (Pospíšil, Acta Mus. Mor., Sci. Nat., 75: 143–164) byl druh v 60.–70. letech 20. stol. poměrně častý.

Hookeria lucens VU (P. Bílek, J. Tkáčiková, S. Kubešová)

- Česká rep., Podkrkonoší, okr. Trutnov: Martinská stěna v lese Království j. Horního Debrného. Prameniště místo zvané Martinská studánka, vlevo při zelené značce vedoucí z Horního Debrného k labské přehradě Království [WGS-84: N50°29'20", E015°44'04", kv. 5560a], 400 m n. m., na břehu vyvěrajícího potůčku, protékajícím povětšinou smrčinným náletem na balvanitém svahu smrkového lesa. Roste spolu se *Scapania undulata*, *Riccardia multifida*, *Mnium hornum*, *Rhizomnium punctatum*, *Plagiothecium undulatum* a *Polytrichatum formosum*. Poprvé zaznamenána 21. 9. 1997, revize lokality 16. 3. 2012 (P. Bílek).
- Česká rep., Moravskoslezské Beskydy, Staré Hamry: údolí Č. Ostravice (viz lokalitu *Aneura maxima* výše), s *Pellia epiphylla*, *Riccardia multifida* a *Scapania undulata*, 11. 7. 2008 leg. J. Tkáčiková, det. S. Kubešová, herb. VM; 15. 4. 2012 leg. S. Kubešová a J. Tkáčiková, herb. BRNM, VM.

Podkrkonošská lokalita představuje poměrně izolovaný výskyt v rámci dosud známého rozšíření v ČR, historicky je známo několik údajů z Krkonoš, zejména Labského dolu. Beskydská lokalita leží nedaleko historické lokality u Bílé (Vězda 1955). 14. 4. 2012 byla rovněž ověřena lokalita M. Dančáka u samoty Hrabí v Hostýnských vrších (viz Bryonora 33: 36–37).

Microbryum floerkeanum DD-va → VU (P. Dřevojan)

- Česká rep., okr. Znojmo, Jaroslavice: okraj pole pod terasami, 2,6 km JZ od kostela v obci [WGS-84: N48°44'40" E16°12'16", kv. 7263c], 220 m n. m., 12. 8. 2010 leg. P. Dřevojan, det. S. Kubešová, rev. J. Kučera, herb. BRNM.
- Česká rep., okr. Znojmo, Miroslav: okraj pole pod NPP Miroslavské kopce, 1,7 km JJZ od zámku ve městě [WGS-84: N48°55'55" E16°18'29", kv. 7263c], 240 m n. m., 6. 9. 2011 leg. P. Dřevojan, det. S. Kubešová, herb. BRNM.

Teprve nedávno v ČR po dlouhé době znovuobjevený druh (viz Bryonora 46: 70–74). Lokalita u Miroslavi je vzdálená asi 1,2 km jihovýchodně od recentně známého nálezu, druh tak bude pravděpodobně na Znojmsku častější; poblíž obce Borotice byly sbírány sterilní rostliny, které mohou rovněž náležet k tomuto druhu. Druh *M. floerkeanum* byl zaznamenán na okrajích polí na spraších v teplomilné plevelové vegetaci svazu *Caucalidion* společně s některými ohroženými druhy plevelů (*Ajuga chamaepitys*, *Caucalis platycarpus*, *Nigella arvensis* a *Stachys annua*).

Rhynchostegium megalopolitanum VU (P. Dřevojan)

- Česká rep., okr. Znojmo, Dyje: násep železniční trati, asi 360 m ZSZ od kostela v obci [WGS-84: N48°50'54" E16°06'46", kv. 7162d], 240 m n. m., jižně orientovaný xerothermní trávník, 8. 5. 2011 leg. P. Dřevojan, det. S. Kubešová, rev. J. Kučera, herb. BRNM.

Další lokalita u nás vzácného, i když asi přehlíženého teplomilného druhu (Bryonora 38: 24 a 52).

Literatura

- Duda J. (1997): *Callicladium haldanianum* (Grev.) Crum v České republice a ve Slovenské republice. – Časopis Slezského zemského muzea (A) 46: 129–133.
- Vězda A. (1955): Příspěvek k rozšíření Bryophyt v Moravskoslezských Beskydech. – Přírodovědný Sborník Ostravského Kraje 16: 96–98.